

בו עצמו, אלא בשעת הקטרה שבקדש הקדשים.⁽²⁴⁾

ואילו מבין האולם ולמזבח, אין פורשין אלא בשעת הקטרה שבהיכל.

ב-תמ

[אבל בשעת הקטרה שבקדש הקדשים אין פורשים מבין האולם ולמזבח. וכדברי רבי אלעזר].

ומתירין הגמרא עולה שהברייתא אמרה שיש מעלה בהיכל יותר מבין האולם ולמזבח לענין הקטרה. ולא הוזכר בברייתא שיש מעלה נוספת בענין מתן דמים [שבשעת מתן דמים שבקדש הקדשים, פורשים רק מן ההיכל בלבד, ולא מבין האולם ולמזבח].

ולכן הגמרא מקשה:

והא איכא הא מעלה — והרי יש גם את המעלה הזו:

דאילו מהיכל פרשי, בין בקדושה דידיה, בין במתן דמים שבהיכל עצמו, בין בקדושה במתן דמים דלפני ולפנים, בקדש הקדשים.

ואילו מבין האולם ולמזבח, לא פרשי אלא רק בקדושה, במתן דמים דהיכל!

ומדוע הברייתא לא אמרה שיש מעלה

נוספת בהיכל יותר מבין האולם ולמזבח, לענין מתן דמים?⁽¹⁾

אמר תירץ רבא:

אמנם הברייתא לא הזכירה בפירוש שיש מעלה גם במתן דמים, אבל "שם פרישה" — אחת היא.

דין פרישה הוא דין אחד, ואין לחלק בין הפרישה שנאמרה בענין הקטרה לפרישה שנאמרה בענין מתן דמים. ומאחר שלמדנו בברייתא שבשעת הקטרה שבקדש הקדשים אין פורשים מבין האולם ולמזבח, מובן שגם בשעת מתן דמים יש את אותו הדין, והכל נחשב מעלה אחת בלבד.⁽²⁾

ועכשיו הגמרא מבארת את דברי הברייתא שהבאנו:

אמר מר בברייתא: כשם שפורשין מבין האולם ולמזבח בשעת הקטרה, כך פורשין בשעת מתן הדם של פר כהן משיח, ופר העולם דבר של ציבור, ושעירי עבודת כוכבים.

והוינן בה: מנא לן? מנין לנו שגם במתן דמים שבשאר ימות השנה פורשים? הרי הפסוק "וכל אדם לא יהיה באהל מועד" מדבר ביום הכיפורים!

האולם ולמזבח: א) לענין הקטרה שבקדש הקדשים. ב) לענין מתן דמים שבקדש הקדשים ומדוע הברייתא אמרה שיש מעלה אחת בלבד. ועיין תוספות ד"ה דאילו.

2. והברייתא לא מנאה שתי מעלות בהיכל [אחת לענין הקטרה ואחת לענין מתן דמים מפני שהכל דין אחד. ריב"א לשיטתו בהסבר שאלת

24. עד עכשיו הגמרא הבינה "שלא בשעת הקטרה" היינו בשעת מתן דמים. ועכשיו הגמרא משנה את הפירוש בדברי הברייתא: "שלא בשעת הקטרה" היינו שלא בשעת הקטרה בהיכל, אלא בקדש הקדשים.

1. פירש הריטב"א, שהיה ראוי לברייתא לומר שיש שתי מעלות בהיכל יותר מאשר מבין

אלא מדאורייתא, למרות שאין להם מקור מהכתוב, אלא — **וחכי נמירי להו**, כך למדו חכמים הלכה למשה מסיני את חלוקת מדרגות קדושתם.

דאי סלקא דעתך, כי אם יעלה בדעתך לומר שחילוקי המעלות הם רק **מדרבנן**, אבל מדאורייתא קדושת כל העזרה שוה [ואין הבדל בין קדושת "בין האולם ולמזבח" לקדושת שאר העזרה], יש להקשות:

מאי שנא במה שונה קדושת "בין האולם ולמזבח", שגזרו בה חכמים דין פרישה מחשש **דילמא מיקרר ועיילי**, שמא [אם יעמדו שם] תקרה להם טעות ויכנסו לתוך ההיכל, מקדושת שאר עזרה?

והרי היה ראוי לומר **שמכולה עזרה נמי ליפרשו** שיפרשו מכל העזרה כולה, **דילמא מיקרר ועיילי**. שמא אם יעמדו בעזרה תקרה להם טעות ויכנסו לתוך ההיכל!

אמר רבי פדת: אתיא, למדנו דבר זה בגזרה שוה של "**כפרה - כפרה**" **מיום הכיפורים** [שגם ביום הכיפורים וגם בקרבנות האלו נאמרה לשון "כפרה". ולומדים ב"גזרה שוה" שדיניהם שווים⁽³⁾].

והגמרא ממשיכה לדון בדברי הברייתא:

אמר רב אחא בר אבהו: שמע מינה — יש ללמוד מדברי הברייתא שעניני "**מעלות**" ששנו חכמים בהלכות טהרה — **דאורייתא נינהו**!

במסכת כלים [א ח] נשנו עשרה חילוקי מעלות, שיש עשרה מקומות שקדושת האחד עולה על חברו.⁽⁴⁾

ושם למדנו שקדושת "בין האולם ולמזבח" עולה על קדושת שאר העזרה.

ומדברי הברייתא נוכיח שאותם חילוקי המעלות שבין מקום אחד לשני אינם מדרבנן

לפרוש גם בשביל הקטרה שבהיכל [וכן כתב בתוספות הרא"ש].

פירש השיח יצחק, שמאחר שלמדנו לעיל מפסוק שהקטורת שבהיכל מכפרת על לשון הרע והטעם הוא מפני שהיא דבר שבחשאי. ממילא אנו יודעים שיש דין פרישה גם בקטורת שבהיכל. עיין שם עוד.

4. א. ארץ ישראל קדושה משאר ארצות. ב. ערים המוקפות חומה קדושות יותר. ג. ירושלים. ד. הר הבית. ה. חיל. ו. עזרת נשים. ז. עזרת ישראל. ח. עזרת כהנים. ט. בין האולם ולמזבח. י. ההיכל. יא. קדש הקדשים. [כלים א, משניות ר"ט והמפרשים שם הקשו שהתנא אמר שיש עשר קדושות, ומונה 11 קדושות עיין שם. וחילוקי הדינים שבין הקדושות מבוארים במשנה

הגמרא בהערה הקודמת. עיין שם. ועיין תוספות ד"ה דאילו].

3. הקשו תוספות: אמנם בשעירי עבודה זרה והעלם דבר נאמרה לשון כפרה אבל בענין פר הכהן משיח לא נאמרה לשון "כפרה"! עיין שם שהאריכו בזה ועיין שיח יצחק בביאור דבריהם [וכתב בשם הרמב"ם בפירוש המשניות בתמיד פרק ז שהגמרא כאן לומדת במה מצינו ולא גזרה שוה וכן כתב הלחם משנה בסוף פרק ג מהלכות תמידין].

ותוספות ישנים הקשו: מדוע הגמרא לא מקשה מנין לנו שפורשים בשעת ההקטרה שבהיכל? שהרי לא מצאנו בכתוב דין פרישה אלא בקטורת שבקדש הקדשים!

ותירצו: כיון שהקטרת היא דבר שבחשאי יש

אלא, בהכרח, שמדאורייתא קדושת שאר העזרה פחותה מקדושת "בין האולם ולמזבח". וכאשר גזרו חכמים דין פרישה מבין האולם ולמזבח לא נכללה שאר העזרה באותה גזירה, שהרי בין האולם ולמזבח היא קדושה בפני עצמה, ושאר העזרה היא קדושה בפני עצמה.

ולכן, אם היו גוזרים דין פרישה גם בשאר העזרה, היה זה בגדר "גזירה לגזירה". ואין גוזרים גזירה לגזירה [ולכן גזרו דין פרישה על בין האולם ולמזבח בלבד].

אבל אם היו חילוקי המעלות רק מדרבנן, היו יכולים חכמים לגזור על כל העזרה ולא היה זה נחשב גזירה לגזירה. שהיות וחילוקי המעלות הם רק מדרבנן, וקדושת העזרה מדאורייתא אחת היא, היתה נחשבת גזירתם של רבנן על כל חלקי העזרה כגזירה אחת בלבד.

ודחינן: עדיין אפשר לומר שחילוקי ה"מעלות" הם רק מדרבנן.⁽⁵⁾ ומדאורייתא כל העזרה כולה קדושה אחת היא. ואף על פי כן לא גזרו דין פרישה בכל העזרה. וטעמו של דבר:

בין האולם ולמזבח, כיון דלא מפסיק מידי, מאחר שאין דבר שמפסיק בין העומד שם לבין ההיכל, לא מינכרא מילתא. לא ניכר עד היכן מותר להכנס, ולכן אסרו לעמוד בכל השטח הזה.

אבל בשאר העזרה, כיון דאיכא מזבח החיצון דמפסיק — מינכרא מילתא. מאחר שהמזבח החיצון עומד שם, הרי הוא מבדיל בין שטח זה לבין השטח שבין האולם ולמזבח, וניכר לעומד שם שאסור לו להכנס.

והגמרא ממשיכה לדון בדברי הברייתא:

אמר רבא: שמע מינה, מדברי הברייתא נוכיח, שקדושת אולם וקדושת היכל — חדא מילתא היא. שהאולם וההיכל דבר אחד הוא, ושניהם נכללים בשם "אהל מועד".

דאי סלקא דעתך, שאם יעלה בדעתך לומר שתי קדושות נינהו, ו"אהל מועד" הוא ההיכל בלבד, ולא האולם. יש להקשות:

כיון שאולם גופיה [עצמו] אינו בכלל מה שנאמר "וכל אדם לא יהיה באהל מועד",

[שם].

ורש"י כאן מפרט את הקדושות שמהיכל ואילך. ופירשו תוספות ישנים שלדעת רש"י הגמרא התכוונה להוכיח שמן ההיכל ואילך המעלות הן דאורייתא, הלכה למשה מסיני. ותוספות ישנים הוכיחו שהמעלה של עזרת נשים אינה אלא מדרבנן. ולכן פירשו שכוונת הגמרא כאן למעלות שאמרו על בין האולם ולמזבח בלבד, או על מעלות של מחנה שכינה [מעזרת ישראל והלאה] וכן פירש תוספות

הרא"ש. [והריטב"א כתב כפירושם הראשון].

5. הגמרא מתייחסת כאן רק למעלות של בין האולם ולמזבח אבל ודאי שיש מעלות שהן מדאורייתא. ריטב"א עיין שם. [וכן כתב הר"ש כלים סוף פרק א].

ודעת הר"ש [שם] שלהלכה אכן מעלות אלו הם מדרבנן. וכן דעת הראב"ד [ביאת מקדש א, טו] וכן כתב הכסף משנה [שם] בשם הרמב"ן. והרע"ב שם מסכים עם דעה זו. אבל הביא

כי התורה חסה על ממונן של ישראל, (7) לכן גם אנחנו חסים על ממונן ישראל, ולא חותים גחלים מן האש במחתה של זהב, מפני שהחיתוי שוחק את הכלי, ומחסרו.

שנינו במשנה: והיום ביום הכיפורים חותה במחתה של זהב, ובה עצמה היה מכניס את הגחלים לקדש הקדשים.

ומבארנין: מאי טעמא? מהו הטעם לשינוי ביום הכיפורים?

משום חולשא דכהן גדול בתענית, ולכן, הקלו עליו שלא יצטרך לטרוח ולערות את הגחלים מכלי לכלי.

שנינו במשנה: בכל יום היה הכהן חותה במחתה של זהב של ארבעת קבין ומערה לתוך [מחתה של כסף של] שלשת קבין. רבי יוסי אומר בכל יום חותה בשל סאה [ששה קבין], ומערה בתוך שלשת קבין.

תנא במשנה [תמיד לג א]: כאשר היה מערה מתוך המחתה של זהב למחתה של כסף נתפזרו לו קב גחלים על הארץ. והיה מכבדן לאמה, לתעלת מים ברוחב אמה שעברה בעזרה, ונשפכה לנחל קדרון. (8)

לפי שאין האולם חלק מאוהל מועד, ודין פרישה באולם הוא רק מכח גזירה — וכי ניקום נעמוד ונגזור גזירה לגזירה?!

כי אם נאמר שבאולם עצמו אסור להיות רק משום גזירה, ובין האולם ולמזבח אסור להיות שמא יכנס לאולם, וממנו להיכל, הרי זה גזירה לגזירה. ואין גוזרים גזירה לגזירה!

ודחינין: לא! עדיין אפשר לומר שקדושת ההיכל והאולם אינם דבר אחד. אלא קדושת האולם וקדושת בין האולם ולמזבח הוא קדושה היא [קדושה אחת היא], ואילו קדושת היכל וקדושת אולם — שתי קדושות הן.

ומכל מקום, כשגזרו פרישה מהאולם מחשש שמא העומד שם יכנס להיכל, נכלל גם השטח שבין האולם ולמזבח בגזירה זו, מפני ששניהם קדושים בקדושה אחת. (6)

שנינו במשנה: בכל יום היה הכהן המקטיר את הקטורת חותה גחלים מן האש במחתה של כסף, ומערה ממנה לתוך מחתה של זהב.

ומבארנין: מאי טעמא? מהו הטעם שלא עשו את המחתה הראשונה של זהב?

הרע"ב ולמד מזה תוספות יום טוב שלהלכה ההיכל והאולם קדושה אחת היא. ועיין שיח יצחק כאן שהאריך בזה.

7. עיין לעיל לט, א רש"י ד"ה התורה חסה. והובאו דבריו לעיל [לט, א] הערה 21.

8. הקשה רב ניסים גאון: איך מותר להשליך את הגחלים לנחל והן מתכבות שם? הרי הגחלים שהיו בכלי שרת מתקדשים [כמו שמוכח בעדויות ח, א], ואסור להפסיד קדשים!

שהרמב"ם פסק שהמעלות שבין האולם ולמזבח הן מדאורייתא. [ועיין תוספות יום טוב שם].

6. דעת התוספות בזבחים תחילת פרק ו שהגמרא נשארה בספק האם ההיכל והאולם קדושה אחת היא. [וכן כתב גבורת ארי לעיל בעמוד א ד"ה אבל].

והמאירי כתב להלכה שקדושת האולם וההיכל קדושה אחת היא.

ורש"י פירש לעיל [מג, ב ד"ה תני] שהממרס עמד ברובד הרביעי שמההיכל בעזרה. והביאו

תני חדא, במשנה במסכת תמיד: "נתפזרו לו קב גחלים".

ותניא אידך, בברייתא אחרת: "נתפזרו לו קביים".

והוינן בה: בשלמא הך [המשנה במכת תמיד], דתני בה נתפזרו לו קב גחלים בשעה שהיה מערה ממחתה למחתה, משום שהיא לפי רבנן, האומרים במשנתנו שהיה מערה מתוך מחתה של ארבעה קבין למחתה של שלשה קבין לפי שקב אחד התפזר על הארץ.

אלא הך דתני בברייתא שנתפזרו לו קביים —

מני? מי הוא התנא ששנה אותה? הרי בהכרח לא רבנן שנו אותה [שלדכריהם מתפזר רק קב אחד], ולא רבי יוסי שנה אותה, שהרי לדעתו היה צריך לערות ממחתה של סאה, שהיא ששה קבין, למחתה של שלשה משום שהתפזרו שלשה קבין!

ואם כן, הברייתא האומרת שהתפזרו קביים — מי שנאה? (9)

אמר רב חסדא: ברייתא זו רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה היא [הוא שנה את הברייתא].

דתניא: רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן

בריטב"א. וכן מובא בקצרה בתוספות הנ"ל. אך ה"ר אלחנן הביא שיש מחלוקת אמוראים במסכת סוכה [מט, ב] אם כלי שרת מקדשין שלא מדעת. [הובא בראשונים הנ"ל, ועיין מה שדנו בזה שם].

ועיין תירוצים נוספים בתוספות שם. ובתוספות ישנים [עייין גם בתוספות חגיגה כג, ב ד"ה שאם נגע].

עוד הקשו תוספות שם: המכבה גחלים שבמזבח עובר על "לא תעשה": "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה" [ויקרא ו, ו]. והרי הגחלים שבמחתה היו מן המזבח. ואיך מותר לכבותן באמה? עיין שם.

[וכל קושיות הראשונים הנ"ל הם מפני שפירשו את הגמרא שהיה משליכן לאמה היינו אמת מים היוצאת לנחל קדרון. אבל רבנו אליקים מביא פירוש שהיה מקום במזבח שנקרא אמה. וכן פירשו תוספות להלן מו, ב בשם רבנו שמחה].

9. קושיית הגמרא אינה קושיא חזקה, שהרי ודאי שלא כל הגחלים שהיו יותר מהמחתה של זהב

ותירץ בשם הירושלמי, שדוקא גחלים של יום הכיפורים התקשו במחתה מפני שבאותה מחתה שחתה מן המזבח החיצון הכניס לבפנים. [וביום הכיפורים לא היה מכבד לאמה כלל]. אבל בכל יום שהיה חותה במחתת כסף ומערה לשל זהב, אין הגחלים מתקדשים במחתה הראשונה. [דברי רב ניסים גאון הובאו בתוספות להלן מו, ב ד"ה כי. ובתוספות ישנים ותוספות הרא"ש וריטב"א כאן. ובתוספות שם הביאו פירוש אחר בדברי הירושלמי].

ודעת הריטב"א שגם במחתה של זהב שהיה מכניס בה את הגחלים כל יום היו הגחלים מתקדשות. [עייין שם]. אך תוספות הרא"ש כתב, שדוקא המחתה של יום הכיפורים שהקטיר בתוכה את הקטורת, הרי היא כלי שרת ומקדשת את הגחלים. אבל המחתה של כל יום שהיה מערה ממנה למזבח ומקטיר עליו, אינה "כלי שרת".

ודעת רבנו תם שהמחתה של כסף שבכל יום גם היא כלי שרת. אבל אין כלי שרת מקדשים אלא מדעת. ואין דעת הכהן המחתה בגחלים לקדש את הגחלים העומדות להתפזר. [הובא

תנא בכרייתא: **בכל יום היתה גלדה**, דופנה **עבה**. **והיום** היה דופנה רך דק. ולכן היתה קלה יותר מבשאר ימות השנה.

שנינו במשנה: **בכל יום היתה קצרה והיום ארוכה**.

ומפרשין: **מאי טעמא**, מה הוא הטעם שבגללו עשו ביום הכיפורים ידית ארוכה?

כדי שתהא זרועו של כהן גדול מסייעתו [שיוכל להניח את הידית מתחת לזרועו, ותהא זרועו מסייעתו]⁽¹¹⁾.

תנא בכרייתא: **בכל יום לא היה לה ניאשתיק**, טבעת בראש הידית,⁽¹²⁾ **והיום**, ביום הכיפורים, היה לה **ניאשתיק**, טבעת בראש הידית, כדי שתקשקש ותשמיע קול כשיכנס לבפנים. שנאמר: "ונשמע קולו בבואו אל הקודש" [שמות כח לה],⁽¹³⁾ **דברי בן הפגן**.

ברוקה אומר: במחתה של קביים היה מכנים את הגחלים להיכל. ותחילה היה חותה גחלים מהמזבח במחתה של ארבעה קבים [כדעת רבנן]. נמצא, שהתפזרו קביים בשעת עירוי הגחלים ממחתה למחתה.

רב אשי אומר: **אפילו תימא**, אפילו תאמר שהברייתא נשנית על ידי **רבי יוסי** מובן מדוע התפזרו קביים. ויש לבאר את דברי רבי יוסי [במשנתנו] באופן אחר:

והבי קאמר — וכך התכוין רבי יוסי לומר:

בכל יום היה חותה במחתה של סאה "מדברית", סאה שמדרו בה במדבר, שהיתה קטנה בשישית מהמידות שנהגו בירושלים. נמצא שהסאה המדברית היתה של חמשה קבין ירושלמיות בלבד.⁽¹⁰⁾ והיה מערה לתוך מחתה של שלשת קבין ירושלמיות. ולכן נתפזרו קביים בלבד.

שנינו במשנה: **בכל יום היתה המחתה כבידה והיום**, ביום הכיפורים היתה קלה.

12. רבנו אליקים פירש שהיתה בראש הידית. ועיין שם פירוש אחר שניאשתיק הוא ענבל.

13. אף על פי שפסוק זה נאמר במעיל, למדו מכאן חכמים גם לכאן ריטב"א.

והר"ח מפרש שניאשתיק הוא כיסוי. והריטב"א הביא בשם הגאונים שהשתמשו בכיסוי זה כדי שלא יכבו הגחלים או שלא יכוו פניו מהחום. וכל ימות השנה לא היה צריך כיסוי מפני שיכל להסתיר בידו השמאלית את המחתה או לכסות את פניו. אבל ביום הכיפורים היה צריך את זה מפני שלא יכל להשתמש בידו השמאלית. כי היה נושא בה את הכף. ותוספות מפרשים בשם ריב"א, שנאשתיק

נתפזרו, [אלא המחתה של זהב היתה גרושה]. וכיון שכך יתכן שהתנא נקט קביים כי לפחות קביים שלמים התפזרו, [ונקט קביים שהן חשבון שלם], אלא קושיא כל שהוא היא, שהגמרא רצתה לפרש את המשנה כפשטה כמו שמפרש והולך. ריטב"א.

10. סאה מדברית היא שש קבין מדבריות. וכשבאו לירושלים הגדילו את המידות בשישית. ונמצא ששש קבין מדבריות הן חמש ירושלמיות. רש"י.

11. רש"י לעיל במשנה. עוד כתב שם שכל הדברים שהוזכרו במשנה ביום הכיפורים הם משום חולשת הכהן הגדול.

שנינו במשנה: **בכל יום היה זהבה דומה לגוון ירוק, והיום [היה דומה ל]אדום, דברי רבי מנחם.**

אמר רב חסדא: שבעה מיני זהבים הן: זהב, וזהב טוב, וזהב אופיר, וזהב מופז, וזהב שחוט, וזהב סגור, וזהב פרוים. (14)

ומפרש והולך:

"זהב" ו"זהב טוב" הם שני מינים, דכתיב [בראשית ב]: וזהב הארץ החיא טוב. משמע שיש זהב שאינו נקרא "זהב טוב". (15)

"זהב אופיר" נקרא כך משום דאתי, שהוא בא מאופיר.

מה-א & **"זהב מופז" נקרא כך על שם שהוא דומה לפז [צהוב וזוהר כמרגלית].**

"זהב שחוט" — נקרא כך על שם שנטוה כחוט, מפני שהוא רך.

"זהב סגור" נקרא כך על שם שבשעה שנפתח [שמציעים אותו למכירה], כל החנויות נסגרות, לפי שאינן יכולות להתחרות בזהב משובח כל כך.

זהב פרוים נקרא כך היות שהוא אדום, הדומה לדם הפרים.

עד כאן דברי רב חסדא הסובר שיש שבעה מיני זהבים.

רב אשי אמר: המשנה מיני זהבים בלבד הן, ואין למנות ביניהם את "זהב" ואת "זהב טוב" [שרב חסדא מנה בתור מינים נפרדים]. אלא — **וכל חד וחד, בכל אחד מחמשת מיני הזהבים, אית ביה, יש בו מקצת זהב שאינו משובח כל כך הנקרא "זהב", ויש בו מקצת זהב שהוא משובח ונקרא זהב טוב.**

תניא נמי הכי, שנינו בכרייתא כדברי רב חסדא לעיל, (1) "זהב פרוים" נקרא כך על שם שהוא דומה לדם הפרים:

דתניא: **בכל יום היה זהבה של המחטה ירוק, והיום אדום. והיינו וזהו הזהב הנקרא "זהב פרוים", על שם שדומה בצבעו האדום לדם הפרים.**

שנינו במשנה: **בכל יום מקריב פרס שחרית ופרס בין הערביים וכו', בכל יום היתה הקטורת דקה [טחונה היטב] ואילו הקטורת המיוחדת של היום שהיה מכניס לקדש הקדשים, היתה דקה מן הדקה.**

"זהב" ו"זהב טוב" הגמרא מוכיחה זאת מיד מפסוקים. ושאר מיני הזהב מובא מקורם בגליון הש"ס כאן.

15. זהב טוב הוא מין זהב שכשצורפים אותו בתנור אינו נחסר כלום. תוספות.

1. כך פירש רש"י. אבל רבנו אליקים מפרש באופן אחר. עיין שם.

הוא נרתיק שכסה בו את ידית המחטה, כדי שלא יכוח מחוס הידית של מתכת, שהיא מעבירה חום, וכתבו בתוספות שינים שכך כוונת ר"ח], וכל ימות השנה שלא החזיק את המחטה זמן מרובה לא חששו לזה. אבל ביום הכיפורים היתה המחטה שוהה זמן רב בקדש הקדשים והידיית התחממה, וכשהיה מוציאה משם היה חשש שיכוו ידיו.

14. כל שבעת מיני הזהבים הללו מצאנו במקרא.